

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ &
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
Τμήμα: Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου
Δ/νση: Τάπιας 9, Τρίπολη, ΤΚ 22131
Πληροφορίες : Φ. Θεοδωρακοπούλου
Μ. Κρεμμύδας
Τηλ : 2710226946, 2757022212
E-mail : theodorakopoulou@arcadia.gr
kremmidas@arcadia.gr

Τρίπολη 9 Μαΐου 2023
Αριθμ. Πρωτ: 156058

Προς : Πίνακας Διανομής

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΘΕΜΑ: «Διαπίστωση του Ιού της Καστανής Ρυτίδωσης των Καρπών της Τομάτας σε θερμοκηπιακή καλλιέργεια στην περιοχή Λεωνιδίου του νομού Αρκαδίας»

Η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Αρκαδίας ενημερώνει τους καλλιεργητές τομάτας και πιπεριάς ότι διαπιστώθηκε για δεύτερη χρονιά ο ιός της Καστανής Ρυτίδωσης των Καρπών της Τομάτας (Tomato Brown Rugose Fruit Virus-ToBRFV) στον νομό Αρκαδίας. Συγκεκριμένα ο ιός διαπιστώθηκε σε θερμοκήπιο με καλλιέργεια τομάτας, έκτασης 3 στρεμμάτων, στην περιοχή του Λεωνιδίου.

Ο ιός προσβάλλει τα φυτά τομάτας και πιπεριάς. Μεταδίδεται κυρίως μηχανικά με την επαφή μεταξύ των φυτών, με τις καλλιεργητικές φροντίδες (δέσιμο, ξεβλάστημα, συλλογή, κλπ.) που εκτελούν οι εργαζόμενοι και με μολυσμένο πολλαπλασιαστικό υλικό (φυτά ή σπόροι). Μεταφέρεται με τα χέρια που έχουν έρθει σε επαφή με μολυσμένο φυτό, με τα ρούχα που έχουν μολυνθεί, με τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν σε μολυσμένα φυτά και με τα επαναχρησιμοποιούμενα πλαστικά τελάρα που χρησιμοποιήθηκαν για τη μεταφορά μολυσμένων καρπών.

Σημαντική εστία μόλυνσης αποτελεί και το έδαφος, στο οποίο εάν παραμείνουν μολυσμένα φυτικά υπολείμματα, τότε μπορεί να διατηρηθεί μολυσμένο για τουλάχιστον 6 μήνες.

Στα θερμοκήπια ο ιός παραμένει στις επιφάνειες των διαφόρων κατασκευών και από εκεί μεταφέρεται με διάφορους τρόπους στα φυτά. Στις υδροπονικές καλλιέργειες ο ιός μπορεί να εισέλθει στο σύστημα του κυκλοφορούντος νερού και να μεταδοθεί περαιτέρω μέσω αυτού. Επικονιαστές μπορούν να μεταφέρουν μολυσμένη γύρη από φυτό σε φυτό.

Ζιζάνια όπως ο στύφνος, η ντάτουλα, το χηνοπόδιο και καλλωπιστικά φυτά όπως η πετούνια είναι επίσης σημεία που διατηρείται ο ιός.

Τα συμπτώματα διαφοροποιούνται ανάλογα με την ποικιλία, τις συνθήκες του περιβάλλοντος και τη φυσιολογική κατάσταση του φυτού.

Στην τομάτα τα φύλλα των μολυσμένων φυτών παρουσιάζουν χλώρωση, μωσαϊκό, κατσάρωμα, παραμόρφωση του ελάσματος και περιστασιακά στένωση. Οι καρποί εμφανίζουν κίτρινους –

καστανούς δακτύλιους, καστανές περιοχές, ρυτίδωση, παραμορφώσεις και ανομοιόμορφη ωρίμανση. Τα φυτά παρουσιάζουν μειωμένη ανθοφορία και καρπόδεση.

Στην πιπεριά τα φύλλα των μολυσμένων φυτών παρουσιάζουν παραμορφώσεις του ελάσματος, κιτρίνισμα και μωσαϊκό. Οι καρποί εμφανίζουν παραμορφώσεις, ανομοιόμορφο χρωματισμό με κίτρινες και καστανές περιοχές και πράσινες ραβδώσεις.

Δεν υπάρχουν θεραπευτικά μέτρα για την αντιμετώπιση του ιού της καστανής ρυτίδωσης των καρπών της τομάτας (ToBRFV). Προκειμένου να περιοριστεί η εξάπλωσή του προτείνονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο **τα παρακάτω μέτρα πρόληψης και υγιεινής των καλλιεργειών:**

1. Χρησιμοποίηση υγιών σπόρων και φυταρίων, τα οποία πρέπει απαραίτητα να συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο.
2. Έλεγχος κατά διαστήματα των φυτών και απομάκρυνση όσων εμφανίζουν συμπτώματα ίωσης.
3. Συχνή απολύμανση εργαλείων με εμβάπτιση σε διάλυμα χλωρίνης περιεκτικότητας 0.5% NaOCl ή Virkon S ή αποβουτυρωμένου γάλακτος (τουλάχιστον 3.5% περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη) για τουλάχιστον 15 λεπτά.
4. Χρησιμοποίηση παπουτσιών, φόρμας και γαντιών μιας χρήσης από τους εργαζόμενους που εκτελούν τις διάφορες καλλιεργητικές εργασίες και αλλαγή αυτών μεταξύ διαφορετικών εγκαταστάσεων. Αποφυγή επαφής των υγιών φυτών με τα χέρια που έχουν έρθει σε επαφή με ασθενή φυτά (εκρίζωση, δέσιμο, κλάδεμα, κλπ).
5. Ύπαρξη ταπέτων με απολυμαντικό στην είσοδο των θερμοκηπίων.
6. Καλό πλύσιμο με απολυμαντικό όλων των επιφανειών, δίσκων, κλπ, εντός των θερμοκηπίων μεταξύ των μεταφυτεύσεων / φυτεύσεων.
7. Χρησιμοποίηση καθαρών ή απολυμασμένων πλαστικών τελάρων κατά τη συγκομιδή των καρπών και αποφυγή χρησιμοποίησής τους σε διαφορετικές εγκαταστάσεις.
8. Απομάκρυνση και καταστροφή όλων των υπολειμμάτων της καλλιέργειας στο τέλος της καλλιεργητικής περιόδου καθώς και απολύμανση των χώρων του θερμοκηπίου.
9. Καταστροφή των ζιζανίων στους χώρους γύρω από το θερμοκήπιο ή σε απόσταση 30 μέτρων γύρω από τις υπαίθριες καλλιέργειες.
10. Αμειψισπορά για χρονικό διάστημα από 6 έως 12 μήνες με φυτά που δεν προσβάλλονται από τον ιό π.χ. φυτά της οικογένειας των κολοκυνθοειδών (Cucurbitaceae).

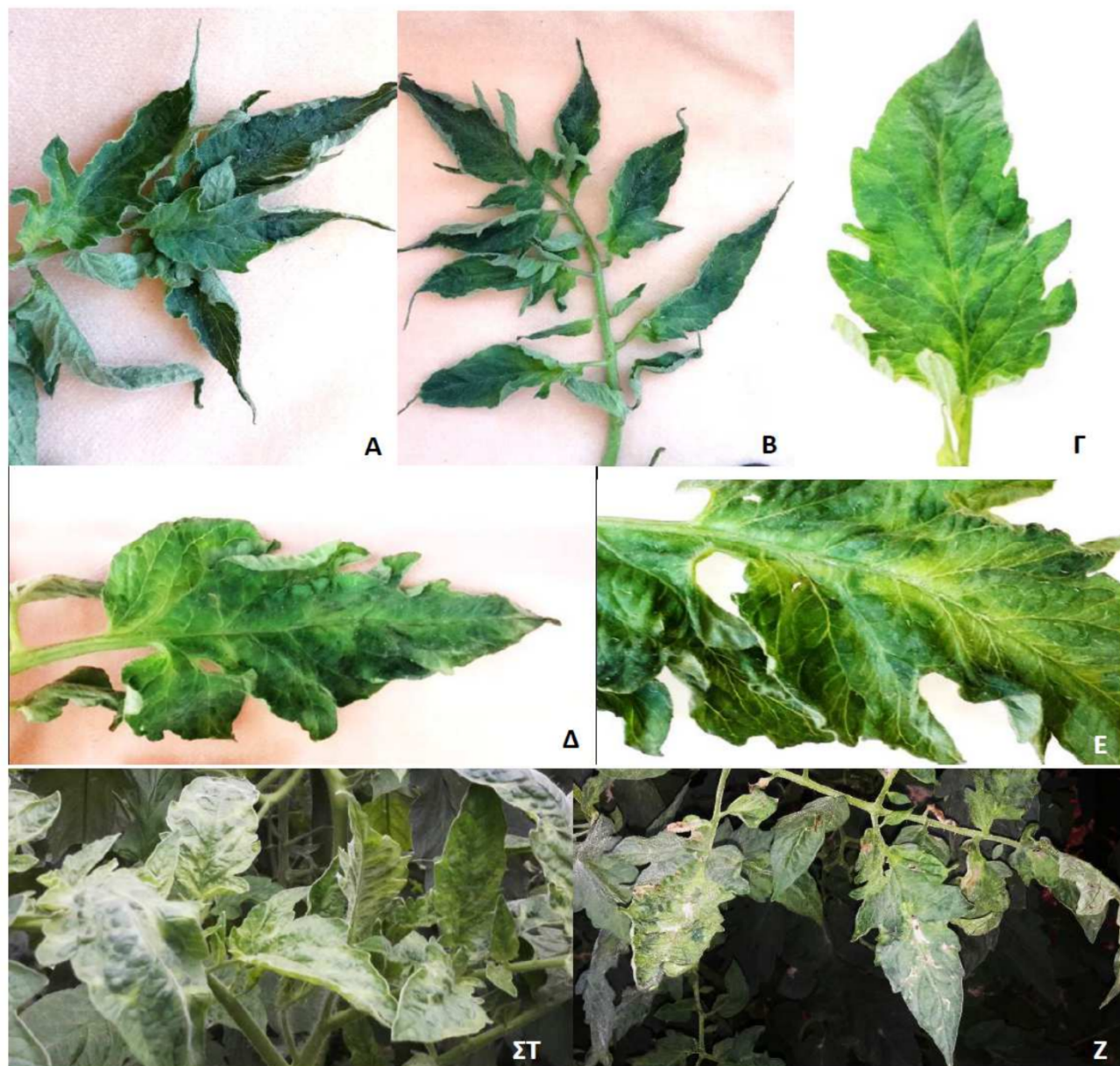
Λόγω της εξαιρετικής επικινδυνότητας που παρουσιάζει ο ιός για τις καλλιέργειες της τομάτας και της πιπεριάς, εφιστούμε την προσοχή στους παραγωγούς για την τήρηση των παραπάνω μέτρων. Για περισσότερες πληροφορίες ή σε περίπτωση ύποπτων συμπτωμάτων να απευθύνεστε στη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Αρκαδίας (τηλ. 2710226946) και στο Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Λεωνιδίου (2757022212).

Ακολουθούν φωτογραφίες των συμπτωμάτων που προκαλεί ο ιός.

**Με εντολή Περιφερειάρχη
Η Αν. Προϊσταμένη της Διεύθυνσης**

Αναστασία Σταυροπούλου
Γεωπόνος

Συμπτώματα στα φύλλα

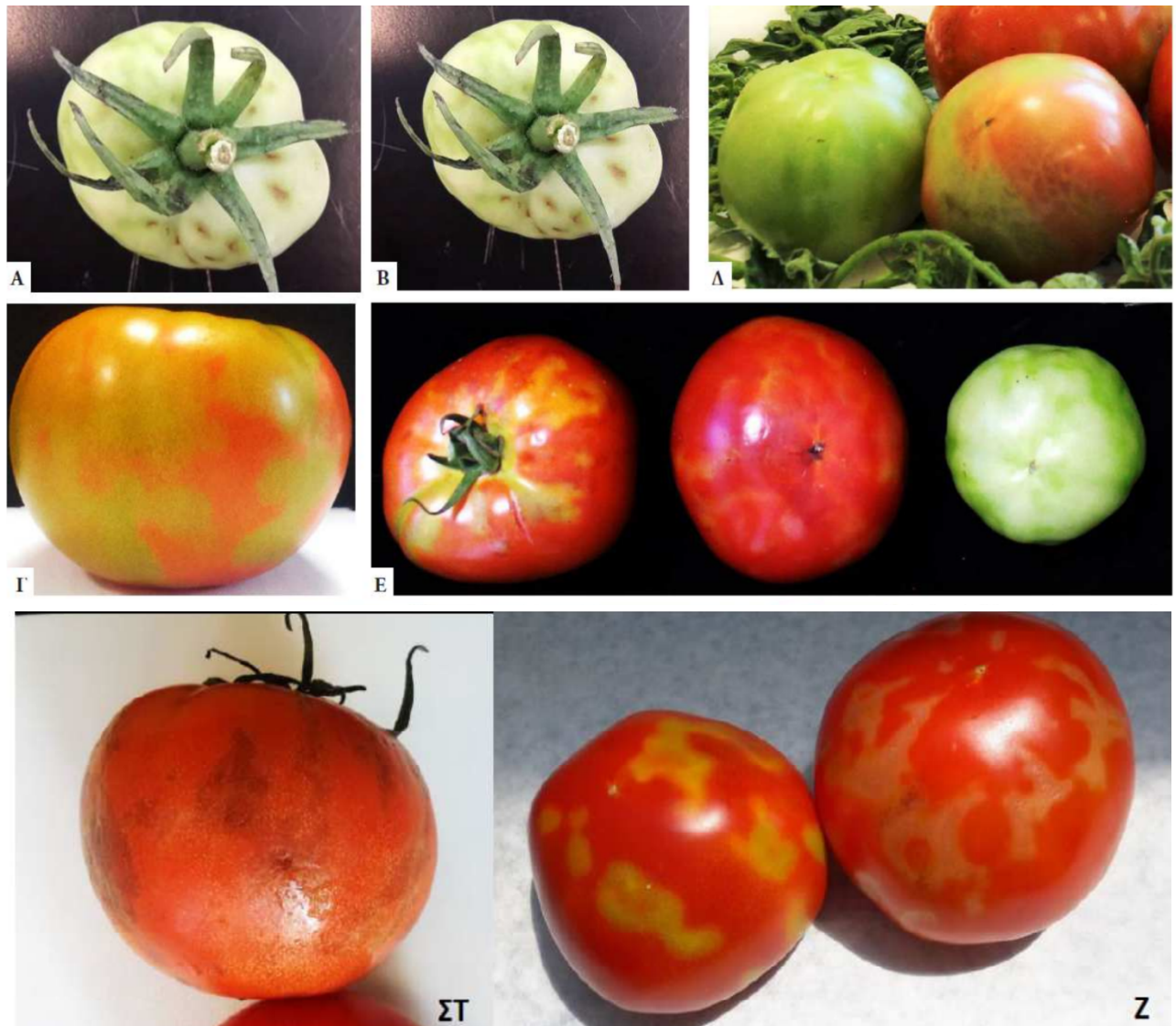
A, B: νημάτωση και παραμόρφωση

Γ, Δ, E, ΣΤ, Ζ: μωσαϊκό και ποικιλογλώρωση (πηγή Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο)

Μωσαϊκό και κιτρίνισμα νευρώσεων σε φύλλα πιπεριάς (πηγή: Panno S, Caruso AG, Blanco G, Davino S, 2020)

Συμπτώματα στον καρπό

A, B: καστανές κηλίδες Γ, E, Z: κίτρινες κηλίδες και δακτύλιοι Δ: ανομοιόμορφη ωρίμανση ΣΤ: καστανή ρυτίδωση (πηγή: Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο)

Παραμορφώσεις καρπών πιπεριάς, κίτρινες περιοχές και ραβδώσεις (πηγή SENASICA-NPPO of Mexico).

Πίνακας Διανομής

- 1) Γραφείο Τύπου Περιφέρειας Πελοποννήσου, με την παράκληση να αποσταλεί στα ΜΜΕ, (αποστολή με e-mail).
- 2) Δήμους Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, Έδρες τους (αποστολή με e-mail).
- 3) Αγροτικό Κτηνοτροφικό Συνεταιρισμό Αρκαδίας – Η Ένωση, 28^{ης} Οκτωβρίου 8, Τρίπολη (αποστολή με e-mail).
- 4) Αγροτικό Συνεταιρισμό Αγροτοκτηνοτρόφων Λεωνιδίου –«Ο Άγιος Λεωνίδας» με την παράκληση να ενημερωθούν άμεσα τα μέλη του, Λεωνίδιο (αποστολή με e-mail).
- 5) Γεωπόνους και Τεχνολόγους Γεωπονίας της υπηρεσίας μας, Έδρες τους (αποστολή με e-mail).
- 6) Καταστήματα εμπορίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων, Έδρες τους (αποστολή με e-mail).
- 7) Συνταγογράφους Π.Ε. Αρκαδίας, Έδρες τους (αποστολή με e-mail).
- 8) Καταστήματα εμπορίας φυτών και φυτώρια, Έδρες τους (αποστολή με e-mail).
- 9) Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας, Τάπιας 9, Τρίπολη.